Turvallisuus on asennekysymys

Suhtaudumme sukellusturvallisuuteen hyvin vakavasti ja toimintamme ja tutkimustyömme on mahdollistanut sen, että turvallisuuden parissa on saavutettu merkittäviä tuloksia aina vuodesta 1983 alkaen, jolloin DAN Europe aloitti toimintansa.

Omalta puoleltamme panostamme turvalliseen sukeltamiseen seuraavien toimintojen avulla:

- sukelluslääketieteellinen avustus
- tieteellinen tutkimustyö
- ensiapukurssit
- turvallisuuskampanjat
- turvallisuusprojektit
- turvallisuuteen liittyvät apukeinot ja neuvonta

Näiden toimintojen ansiosta DANista on tullut synonyymi sukellusturvallisuudelle maailmanlaajuisesti.

Se, mitä et tiedä, voi vahingoittaa sinua

Meidän toiminnastamme ei kuitenkaan olisi mitään hyötyä, jos emme olisi jakaneet tätä tietämystämme myös sukeltajille, niin että he voivat soveltaa tietoja käytännössä sukeltaakseen turvallisemmin. Olemme tehneet tätä työtä jo 35 vuoden ajan, mutta edelleenkin meillä on tehtävää. Vaikka sukeltaminen on turvallinen urheilulaji, liittyy tähän turvallisuudentunteeseen myös negatiivinen puoli. Kun jotakin asiaa pidetään turvallisena, on vaarana se, että turvallisuuteen liittyviä periaatteita ei enää otetakaan huomioon. Ei minulle mitään tapahdu -asenne valtaa alaa, ja me alamme tehdä poikkeuksia sääntöihin. Ehkä tämä alkaa ajatuksesta, että kun sukelluspullossa on vielä 50 baaria jäljellä, 10 minuuttia lisää 5 metrissä ei

aiheuta ongelmia. Todellisuudessa seurauksena saattaa kuitenkin olla vaaratilanne. Sinänsä tällaisessa ajattelussa ei ole mitään ihmeellistä, eikä tämäntyyppinen ajattelu rajoitu vain sukeltamiseen. Suhtaudumme samalla tavoin moniin asioihin elämässämme. Emme esimerkiksi noudata nopeusrajoituksia, emme käytä moottoripyöräkypärää emmekä hyödynnä suojavarusteita työssämme. Kun meidät valtaa turvallisuudentunne, tarkkaavaisuutemme heikkenee. Jossain vaiheessa saavutetaan kuitenkin se hetki, jolloin riskit alkavat jälleen kasvaa ja vaaratilanteet lisääntyä.

On tarpeellista muistaa myös se, että kokemuksella on tärkeä merkitys. Kun olet suorittanut jonkin kurssin tai erikoiskurssin, et ole vielä mikään varsinainen asiantuntija. Koulutuksen ansiosta sinulla on kuitenkin tukeva pohja, josta on hyvä ponnistaa eteenpäin. Kokemus karttuu ajan myötä, eikä siihen riitä 10 tai 20 sukellusta. Itseluottamuksesi kasvaa sitä mukaan kun saat lisää kokemusta, kunnes sitten tulee se hetki, jolloin tunnet olosi niin luottavaiseksi, että et ehkä enää välitäkään pitää kiinni turvallisuusvaatimuksista kovin tarkasti. Turvallisuusvaatimuksia ei tulisi noudattaa ainoastaan siksi, että sinulla ei vielä ole tarpeeksi kokemusta tai koska et tunne oloasi varmaksi ja turvalliseksi, vaan ne tulisi ottaa aina huomioon. Tämä vaatii erityistä asennetta turvallisuuden suhteen, niin että pidämme turvallisuutta tärkeänä joka tilanteessa.

Viimeisten parin vuoden aikana olen usein keskustellut sukeltajien kanssa Älä eksy -turvallisuuskampanjastamme. Kun olemme keskustelleet turvallisuusvälineistä ja turvallisista toimintatavoista, minua on aina hämmästyttänyt se, millä tavoin monet kokeneet sukeltajat suhtautuvat näihin asioihin. Heidän vastauksensa on ollut, että he eivät joudu mihinkään tällaiseen vaaraan ja että he eivät tarvitse mitään ylimääräisiä välineitä tai sääntöjä. He ovat myös vedonneet siihen, että he ovat aikaisemminkin selvinneet mainiosti ilman näitä välineitä tai sääntöjä. On ollut myös mielenkiintoista kuulla, että jotkut niistä, jotka pitävät mukanaan merkkipoijua, ovat vakuuttuneita siitä, että pieni merkkipoiju auttaa heitä kaikissa mahdollisissa ongelmissa. Siksi he eivät ole koskaan harkinneetkaan muiden välineiden käyttöä. Monet ovat myös pitäneet merkkipoijua mukanaan vain siksi, että heidän on

pakko tehdä niin. Syynä ei siis ole ollut se, että he ymmärtäisivät sen tarpeellisuuden. Jo puolessa minuutissa ehtii kuitenkin osoittamaan merkkipoijun käyttöön liittyvät rajoitukset ja saa näin ihmiset miettimään muitakin vaihtoehtoja. Samaan aikaan sekä huvittavaa että surullista kuultavaa ovat myös ne perustelut, joita sukeltajat esittävät, kun puheeksi tulee se, miksi he eivät tee paritarkastuksia. Sukeltajilla on mitä kummallisimpia tarinoita selitykseksi sille, miksi paritarkastuksia ei suoriteta. Useimmiten kuultu selitys on kuitenkin se, että he kyllä tietävät mitä ovat tekemässä tai että itse itsensä tarkastaminen ajaa saman asian. Vaikuttaa siltä, että inhimillisen erehtymisen mahdollisuutta ei enää oteta lainkaan huomioon. Kohtaamisten aikana olen havainnut myös sen, että onnettomuuksiin joutuneet, sekä uhrit että sivustakatsojat, suhtautuvat näihin asioihin eri tavalla. He myös kiinnittävät enemmän huomiota yksityiskohtiin ollakseen paremmin valmistautuneita mahdollisen uuden onnettomuuden varalta. Kenenkään ei kuitenkaan pitäisi odottaa, että ensin sattuu jokin onnettomuus tai vaaratilanne, ennen kuin hän muuttaa asennettaan sukellusturvallisuuden suhteen.

Onko vastuu sukelluskeskuksella vai henkilöllä itsellään?

Sukelluskeskusten kuuluu ilman muuta toimia sukellusturvallisuutta tukevien periaatteiden mukaisesti ja tehdä kaikkensa onnettomuuksien välttämiseksi sekä vedessä oltaessa että kaikissa muissa tilanteissa. Sinulla on oikeus odottaa, että sukellusyrittäjä tai sukelluksen ammattilainen tekee kaiken mahdollisen taatakseen turvalliset olosuhteet sukeltamiselle. Samoin heidän tulee järjestää sen tasoinen sukellus, että sinulla on siihen riittävästi kokemusta. Sukeltajien on kuitenkin myös itse otettava vastuuta asioista.

Kunnon sukeltajilla tulisi olla oikeanlainen asenne turvallisuusasioihin. Näihin turvallisiin toimintatapoihin kuuluvat turvallisuusvaatimusten noudattaminen, sukellusten kunnollinen suunnittelu, laitteiden kunnollinen huolto, jatkuvasta kouluttautumisesta huolehtiminen, kokemuksen kartuttaminen, omien rajojensa tiedostaminen ja tietoisuus riskeistä.

Hyvän fyysisen kunnon merkitystä ei saa myöskään aliarvioida. DAN American viimeisimmistä sukellusonnettomuuksia ja kuolemantapauksia koskevista tilastoista käy ilmi, että terveysongelmat olivat ensisijaisesti laukaisevina tekijöinä kuolemaan johtavissa sukellusonnettomuuksissa. Seuraavana olivat tilanteet, joissa ilma kävi vähiin sekä paniikkitilanteet. Näin ollen tärkein kuolemaan johtava tekijä oli hukkuminen. Sydänongelmat olivat puolestaan merkittävimpiä niistä toimintakykyä heikentävistä tekijöistä, jotka johtivat kuolemaan. Huomattava osa uhreista oli 40-vuotiaita tai vanhempia, ja merkittävä osa oli 50-vuotiaita tai vanhempia. Aika rientää eteenpäin myös kokeneiden sukeltajien kohdalla, ja vaikka ei olekaan olemassa mitään varsinaista biologista ikärajaa, on suositeltavaa, että 40. ikävuodesta alkaen sukellusta varten tehty lääkärintutkimus olisi tarkempi ja 55. ikävuoden jälkeen vieläkin huolellisempi. Meidän ei tulisi kuitenkaan keskittyä vain tiettyyn ikään. Fyysisen kunnon ylläpitäminen on tärkeää myös nuorempien sukeltajien kohdalla. Sukeltajien aerobisen suorituskyvyn tulisi olla riittävän hyvä, ja heillä tulisi olla tarpeeksi fyysistä voimaa, jotta he kykenevät uimaan pinnalla, auttamaan sukelluskumppania tai uimaan virtausta vastaan. Hengästyminen on viimeinen asia, jonka sukeltaja haluaa kokea. Se saattaa johtaa stressaantumiseen tai paniikkiin, jolloin seuraukset voivat olla monella tavoin negatiivisia.

Kehittyminen sukeltajana turvallisuusasioissa

DAN Europe jatkaa edelleen sukellusturvallisuuteen liittyvän tiedon levittämistä. Oikeanlaisen suhtautumisen turvallisuuteen on lähdettävä kuitenkin sukeltajasta itsestään. Siksi DANin uudet turvallisuuskampanjat ja -projektit keskittyvät niihin sukeltajille tärkeisiin asenteisiin, joiden avulla sukeltamisesta tulee yhä turvallisempaa ja onnettomuuksia voidaan välttää.